

Результати опитування дозволили виявити стан психологічної готовності студентів до управлінської діяльності та їхні уявлення про власний управлінський потенціал. В цілому можна констатувати, що у студентів домінує загальне позитивне ставлення до управлінської діяльності, а система ціннісних орієнтацій студентів тісно пов'язана з майбутньою професійною діяльністю, в тому числі управлінською. Враховуючи, що у студентів 2 і 3 курсу ще остаточно не сформоване ясне бачення своєї спеціальності (економіст, менеджер, інженер), то різні компоненти психологічної готовності до управлінської діяльності (когнітивний, емоційний, особистісний, поведінковий) потребують розвитку, зокрема, соціальної активності, комунікативних та організаторських здібностей, мобільності, прагнень до самоосвіти й самовдосконалення.

Список використаних джерел:

1. 12 soft skills 21 века. Коуч-книга для вдохновения и развития / сост.ООО «Смарт Ридинг». – Харьков: Монолит Бизз, 2021. – 232с.
2. Биккулова О. Что такое hard и soft skills? В чем разница? Что важнее? URL: <https://proforientator.ru/publications/articles/chto-takoehard-i-soft-skills-v-chem-raznitsachto-vazhnee.html> (дата звернення: 25.03.2019)
3. Шпалінський В.В., Помазан К.А. Психологія управління: Навч. посіб. для керівників навч. закладів. – Харків: Веста: Видав. «Ранок», 2002. – 128с.

ОЦІНКА КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ ПІДПРИМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Фесенко В.О.,

*здобувач фахової передвищої освіти спеціальності 051 «Економіка»,
Черкаський державний бізнес-коледж*

Кондитерський ринок України значно змінився в умовах системної економічної кризи, внаслідок якої ключові гравці здали свої позиції, а покупці вже по іншому підходять до вибору солодоців.

У 2020 році ринок кондитерської продукції приблизно на 90-91 % забезпечувався внутрішнім виробництвом. Імпорт кондитерської продукції в Україну за результатами 2020 року склав приблизно 60 тис. т., що займає 9-10 % всього обсягу українського виробництва кондитерської продукції, це свідчить про те, що українські компанії спроможні в повній мірі забезпечувати потреби внутрішніх споживачів на кондитерську продукцію. Варто зазначити, що українські виробники після втрати експортних поставок на ринки Російської Федерації та інших країн Митного Союзу протягом 2017–2018 років займались оптимізацією своїх бізнес процесів, проводили диверсифікацію бізнесу, здійснювали пошук перспективних напрямків збуту продукції та вдосконалювали якість кондитерської продукції для виходу на ринки Європи та розвитку нових експортних можливостей.

Структура ринку кондитерських виробів України в розрізі основних його сегментів зображена на рисунку № 1.

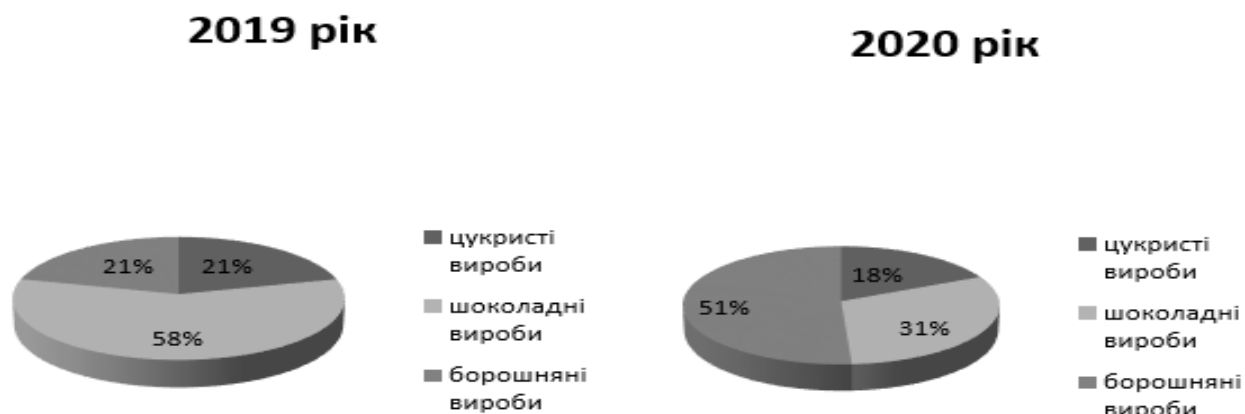

Рис. № 1. Структура ринку виробництва кондитерської продукції в Україні у 2019 та 2020 роках, %.

За 2019-2020 роки, як видно з рисунку 1, відбулося зростання обсягів виробництва борошняних виробів, що зумовлене насамперед їх високою поживною цінністю та ціною доступністю для широких мас населення та особливо проявляється в умовах падіння доходів населення.

Досліджуючи попит на ринку кондитерських виробів України, відзначимо перспективи для його подальшого зростання. Адже рівень споживання цих товарів на душу населення становить лише 7,4 кг і за цим показником Україна знаходиться на восьмому місці у світі [1].

На українському кондитерському ринку панує висока конкуренція: наразі функціонують понад 900 компаній.

За оцінками експертів список найвагоміших українських виробників кондитерської продукції складають компанії «Roshen», «АВК», «БісквітШоколад», «Монделіс Україна», «Грона», «KontiGroup», «КФ Лагода», «Жако». Незважаючи на зменшення обсягів виробництва, компанії «Roshen», «АВК», «Конті» входять у топ-100 виробників кондитерської продукції у світі. За рейтингом «CandyIndustry» позиції українських підприємств – виробників кондитерської продукції розподілись таким чином:

- «Roshen» – 25 місце (обіг становить \$800 млн.);
- «KontiGroup» – 43 місце (обіг становить \$473 млн.);
- «АВК» – 64 місце (обіг становить \$269 млн.).[2]

Найбільш потужним вітчизняним підприємством кондитерської галузі є корпорація «Roshen». Виробничі потужності компанії «Roshen» на території України складаються з таких фабрик як: Київська, Вінницька та Кременчуцька, кондитерської фабрики «Bonbonetti» в Угорщині та Клайпедської кондитерської фабрики у Литві. Також «Roshen» має розширену роздрібну торговельну мережу як на території України так і у більшості країн Європи [3].

«Roshen» вдалося завоювати ринок Європи, за рахунок випуску товарів під брендами уже відомих угорської та литовської фабрик. Однак, «Roshen» на цьому не

зупиняється та активно нарощує темпи розвитку за межами України. Річні темпи зростання обсягів експорту компанії досягають 30% [4].

За даними міжнародного рейтингового агентства «CandyIndustry» у період з 2018 по 2021 рік до рейтингу «GlobalTop 100 Candy Companies» постійно входило лише дві українські компанії – «Roshen» та «Konti» (рис. 2)[5]:

1) «Roshen». Кондитерська корпорація, що входить до складу групи «Укрпромінвест» та існує з 1996 року. Один з найбільших виробників кондитерських виробів в Україні та Східній Європі. У рейтингу «Global Top 100 Candy Companies – 2021» вона увійшла до ТОП-30 кращих виробників кондитерської продукції, посівши 29 місце.

2) «Konti». Компанія була заснована в 1997 році та належить до п'ятірки лідерів галузі. До складу компанії входить сучасна Костянтинівська кондитерська фабрика та логістичний центр класу «А» в місті Дніпрі. У рейтингу «GlobalTop 100 CandyCompanies – 2021» «Konti» посідає 89 місце.

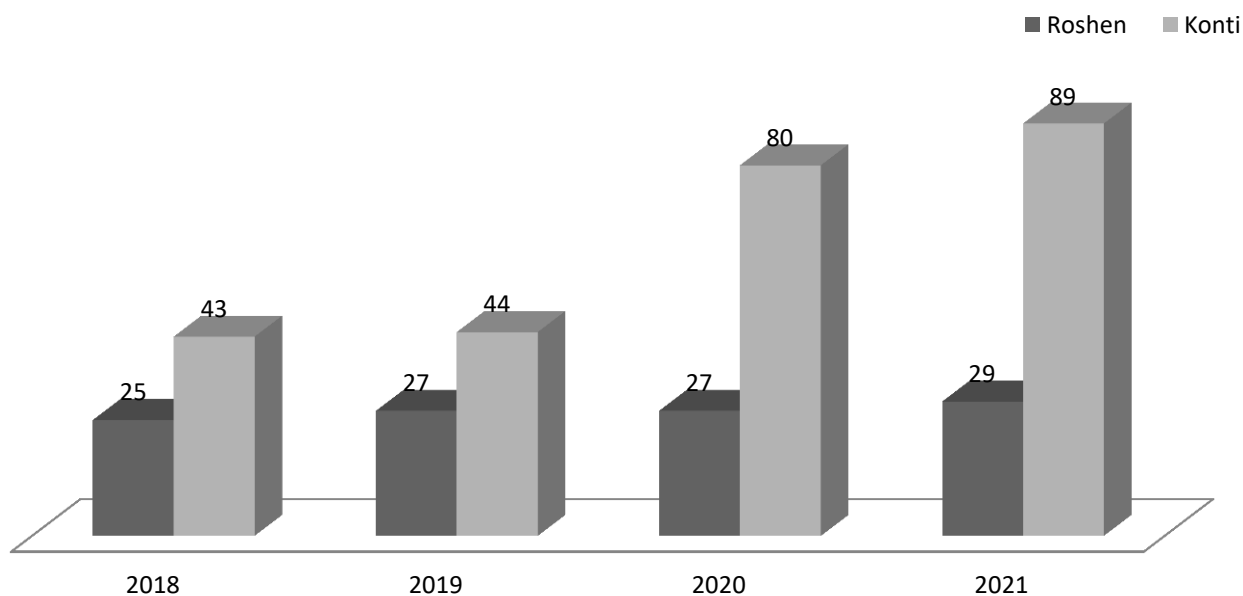

Рис. 2. Місця компаній «Roshen» та «Konti» у міжнародному рейтингу «GlobalTop 100 CandyCompanies» за період з 2018 по 2021 роки

Наразі кондитерський ринок України є висококонкурентним та насиченим, особливо, враховуючи значне скорочення експорту. Більшу частину продукції виробляють та реалізують 5-10 кондитерських компаній.

Отже, дослідивши конкурентне середовище можна виділити три основні конкурентні позиції підприємств кондитерської галузі:

- ринковий лідер, яким є компанія «Roshen», що займає на ринку найбільшу частку і виробляє найбільшу кількість кондитерських виробів;
- ринковий претендент, якими є такі компанії: «АВК» та «Конті», що борються за вхід до числа лідерів та мають сильну конкурентну позицію на ринку;
- ринковими послідовниками, є наступні компанії: «Бісквіт Шоколад», «Монделіс Україна», «Грона», «КФ Лагода», «Жако», які займають слабкі конкурентні позиції.

Проте ці компанії значними зусиллями можуть покращити своє становище на ринку і в майбутньому зможуть конкурувати з іншими компаніями, такими як: “Конті” та “АВК”.

За прогнозами аналітичного департаменту НРА «Рюрік», у наступні декілька років рівень концентрації українського кондитерського ринку підвищуватиметься, оскільки головною передумовою розвитку галузі є удосконалення виробництва (що потребує значних капітальних інвестицій, які є непосильними для дрібних кондитерських виробників) та необхідність виживання підприємств в умовах скорочення зовнішніх ринків, подорожчання сировини та зниження платоспроможного попиту на внутрішньому ринку. Стабільний розвиток кондитерської галузі для економіки країни дасть змогу паралельно стимулювати розвиток та зростання обсягів виробництва у сфері сільського господарства, транспортно-логістичній сфері, торгівлі, підвищити зайнятість населення, а також суттєво підвищити експортний потенціал країни.

Список використаних джерел:

1. Єрмак С.О., Плотницька В.В. Інноваційні аспекти розвитку ринку кондитерських виробів України. *Бізнес інформ*. 2016. № 11. С.398-403.
2. Мировой рейтинг кондитерских компаний “CandyIndustryGlobalTop 100 – 2018”// Candy industry: вебсайт.URL: <https://www.candyindustry.com> (дата звернення: 02.11.2021).
3. Фабрики і заводи //Офіційний вебсайт кондитерської корпорації«Roshen»URL: <https://www.roshen.com/ua/uk/> (дата звернення: 02.11.2021).
4. Експорт Roshen зростає на 30% в рік// Інтернет-видання «Економічна правда»: вебсайт.URL: <https://www.epravda.com.ua/news> (дата звернення: 02.11.2021).
5. Roshen, «Конті» и «АВК» вошли в рейтинг GlobalTop 100 CandyCompanies// Інтернет-видання «Букви»: вебсайт. URL:<https://bykvu.com/ua/bukvy/106611-roshen-konti-i-avk-voshli-v-rejting-global-top-100-candy-companies/> (дата звернення: 02.11.2021).

*Науковий керівник: А.О. Цибань, викладач 2-ої категорії
Черкаський державний бізнес-коледж*

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ АНАЛІЗУ, МОНІТОРИНГУ І РОЗРАХУНКУ ВАРТОСТІ ДОГОВОРІВ У СФЕРІ АВТОСТРАХУВАННЯ

Григоренко Ю.В.,
*здобувач вищої освіти
спеціальності 122 «Комп’ютерні науки»,
Харківський національний університет радіоелектроніки*

У сучасних умовах постійних змін необхідно підвищувати ефективність діяльності і підтримувати конкурентоспроможність серед підприємств та компаній. Одним із шляхів підвищення інвестиційного потенціалу сучасних компаній може стати